

V. Melnyk

Modeling research activities pedagogical staff postgraduate education
This article deals with modeling research of pedagogical staff postgraduate
education; subject to the provisions of the Law of Ukraine "On Higher
Education" highlights the goal, objectives and main directions of scientific
activity in higher and further education; analyzes the main factors increase
the importance of science and research; defined component models
pedagogical readiness of employees to research activities.

UDC 373.5.091.2:[37:004](043.3)

С. І. Меркулова

кандидат педагогічних наук,
заступник декана з виховної роботи,
доцент кафедри рекламного і виставкового бізнесу
(ВНЗ "Інститут реклами", м. Київ)
e-mail: mersimerks@gmail.com

**Питання управління процесом педагогічної орієнтації
старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою
соціально-педагогічною системою**

*У статті розкриваються різні аспекти управління процесом
педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як
відкритою соціально-педагогічною системою та проводиться її
ситуаційний аналіз.*

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю забезпечення освітньої галузі перспективними кадрами, готовими до роботи в умовах розвитку сучасного мультикультурного інформаційного суспільства та створення безперервного інформаційного простору в освітньому середовищі, де саме інформація відіграє одну з провідних ролей у процесі інтерактивних соціально-педагогічних комунікацій. Таким чином, організація процесу педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ передбачає створення адміністративної ланки ЗНЗ, вчителів, представників батьківського самоврядування та батьківського комітету для виконання важливої місії – ознайомлення старшокласників з педагогічною діяльністю та мети – розвитку у старшокласників інтересу до професії вчителя. Результативність управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників полягає в організації вищезазначеного процесу як соціально-педагогічної системи з чітко визначеними структурними елементами, системоутворюючими факторами, їх

С. І. Меркулова. Питання управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою соціально-педагогічною системою

взаємозв'язком, спільною метою, умовами функціонування та рівнем досягнутих результатів.

Аналіз наукової літератури підтверджує, що різним аспектам означеної проблеми присвячені праці Н. Волкової, Чараси, Джейкобса, Р. Ділтса, В. Доротюк, І. Ісаєва, В. Кан-Калана, Ф. Котлера, Н. Кузьміної, А. Кузьминського, В. Мельник, Н. Ніколаєва, З. Рябової, Є. Чернишової, В. Семиченко, Е. Серновіца, М. Тименця.

Однак, питання управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як соціально-педагогічною системою є недостатньо вивченими, тому підкреслимо важливість необхідності такого дослідження.

Мета статті: розкрити різні аспекти управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою соціально-педагогічною системою та визначити перспективи за допомогою стратегічного аналізу.

Виклад основного матеріалу. У контексті вищезазначеної проблеми вивчено роботи вчених про визначення педагогічної системи як сукупність взаємопов'язаних засобів, методів і принципів, необхідних для створення організованого, цілеспрямованого, свідомого педагогічного впливу на формування особистості [1]. Ураховуючи, уточнене визначення управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ як системи суб'єктно-об'єктної взаємодії учасників навчально-виховного процесу, певний інтерес для нас становили наукові дослідження, в яких розглядається система як сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, що має на меті досягнення певних цілей та ґрунтується на принципах системності, цільності, синергії й розвитку [2].

Відтак, розроблена модель управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ містить п'ять складових (*теоретичну, організаційно-управлінську, змістову, технологічну, оцінно-результативну*), які є взаємопов'язаними між собою та взаємодіючими як цілісна структура. Враховуючи, що комунікація супроводжує всі процеси, які відбуваються в навчальному закладі, нами виокремлено в ній дві лінії: педагогічна (в рамках навчального процесу) і соціальна (позанавчальні та виховні заходи). Отже, соціально-педагогічна комунікація розглядається як складова процесу педагогічної орієнтації старшокласників. Таким чином, базуючись на основі соціально-педагогічної комунікації, організація процесу педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ стає соціально-педагогічною системою, яка виконує свої задачі завдяки новим підходам до управління такою

...через реалізацію управлінських функцій (планування, координації, інформації, комунікації, мотивації, інформаційно-технічного забезпечення), застосування сучасних форм (активної, демократичної й делегуючої) і методів управління (інформаційно-психологічні і організаційно-адміністративні) та створення умов, що сприяють досягненню кінцевого результату застосування вищезазначеної моделі – формування інтересу старшокласників до педагогічної професії. Модель управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників із застосуванням ІКТ реалізовано через організацію діяльності педагогічної ланки на основі принципу демократизації; створення діючого інформаційного простору за допомогою дев'яти елементів ІКТ; організацію і проведення системи заходів виховного, інформаційного та інформативно-пізнавального характеру з педагогічної орієнтації старшокласників; взаємодію елементів структури управління педагогічною орієнтацією старшокласників, спрямовану на розвиток інтересу до професії вчителя та виявлення здібностей до неї

Вищезазначена модель управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників стала альтернативою класичним заходам ІКТ з профорієнтації старшокласників, метою яких було просування інтересу до вищого навчального закладу без визначення здібностей старшокласників ЗНЗ до професії вчителя.

Однак, як і будь-яка відкрита система, модель управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників взаємодіє з зовнішнім середовищем в інформаційному, комунікаційному та матеріальному аспектах, отже, існує необхідність в рамках стратегічного планування провести ситуаційний аналіз на здатність її застосовуватися до змін у зовнішньому середовищі, а відтак, здатність адаптувати своє функціонування.

За Ф. Котлером ситуаційний або SWOT-аналіз – це виявлення факторів внутрішнього і зовнішнього середовища за чотирма категоріями: S (сильні сторони), W (слабкі сторони), O (можливості) і T (загрози) [4]. Перевагами цього аналізу є його універсальність, можливість застосування у будь-яких сферах економіки та управління, його гнучкість із вибором елементів для аналізу в залежності від поставлених цілей, можливість оперативної та стратегічної діагностики перспектив організації, процесів, ідей тощо. Проте, недоліками SWOT-аналізу більшість вчених вважають узагальнення даних без детального аналізу зв'язків між ними; надання скоріше статичної ніж динамічної картини того, що відбувається з організацією; результати ситуаційного аналізу представляються у

С. І. Меркулова. Питання управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою соціально-педагогічною системою

вигляді якісних, а не кількісних параметрів. Не зважаючи на це, SWOT-аналіз є одним із сучасних методів дослідження, який відображає структурований опис елементів моделі управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ та стає необхідним підґрунтям у прийнятті управлінських рішень на кожному етапі реалізації моделі досягнення її головної мети – розвитку інтересу старшокласників до професії вчителя [5].

Отже, проведемо ситуаційний аналіз управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою соціально-педагогічною системою. Результати наведемо в таблиці 1.

Таблиця 1
SWOT-аналіз управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням ІКТ як відкритою соціально-педагогічною системою

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє середовище	<p>Ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність коштів, гнучкість у витратах; - гнучкість у розподілі навчальних ресурсів та обладнання; - науково-методична та виховна активність вчителів; - наявність технічних засобів організації постійного інформаційного простору (Інтернет, сайт ЗНЗ, створена група ЗНЗ в популярних соціальних мережах); <p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залучати старшокласників до профорієнтаційних та івент-маркетингових заходів; - організовувати ефективні позанавчальні, виховні та профорієнтаційні заходи; - організовувати і проводити педагогічні семінари, майстер-класи з педагогічної майстерності; - використовувати сучасні ІКТ в процесі педагогічної орієнтації старшокласників. 	<p>Ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не укомплектований штат висококваліфікованих і досвідчених вчителів в умовах невисокої зарплатні; - відсутність сильних ділових зв'язків з представниками бізнесу та потенційними спонсором; - відсутність ділових зв'язків з медіа групами; <p>Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залучати старшокласників до організації і проведення виховних, позанавчальних та профорієнтаційних заходів; - проводити спеціалізовані тести на раннє виявлення здібностей учнів ЗНЗ до професії вчителя (у віці 11-12 років).

Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> стрімкий розвиток сучасних ІКТ; можливість співробітництва з педагогічними ВНЗ; можливість укладання договорів з потенційними спонсорами та цільовими ЗМІ; участь в організації і проведенні районних профорієнтаційних та позанавчальних заходах; проведення флешмобів "нашим кращим вчителям дякуємо" на районному чи міському рівні; організація і проведення педагогічних конференцій та майстер класів на районному та міському рівнях. 	<ul style="list-style-type: none"> - політика міської влади, направлена на реалізацію заходів МОН із залучення старшокласників до навчання робітничим професіям за нестачею їх на ринку професій у поточному році; - відмова медіа груп від укладання договорів про співробітництво; - відсутність постійної спонсорської допомоги.

Як бачимо з таблиці 1, сильні сторони внутрішнього і можливості зовнішнього середовища мають невелику перевагу над слабкими сторонами і загрозами. Відтак, за умови чіткого виконання кожним із суб'єктів своєї рольової функції кожен навчальний, виховний або профорієнтаційний захід із використанням сучасних ІКТ може стати одним з головних форм соціально-педагогічної комунікації в контексті підвищення авторитету вчительської професії.

Висновки. Зазначене обумовлює необхідність: 1) ретельного планування організаційних заходів процесу педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ; 2) чіткого розподілу функцій та завдань управлінської ланки, періодичного аналізу і контролю їх виконання; 3) збільшення обсягів використання сучасних ІКТ з метою підтримки постійного інформаційного простору між суб'єктом і об'єктом процесу педагогічної орієнтації старшокласників для виконання основної функції – розвитку інтересу старшокласників ЗНЗ до професії вчителя.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кузьмина Н. В. Понятие "педагогическая система" и критерии ее оценки: методы системного педагогического исследования / Н. В. Кузьмина. – Л. : ЛГУ, 1980. – 178 с.
2. Короткий тлумачний словник української мови : близько 7000 слів / за ред. Л. Г. Гринчишина. – К. : Просвіта, 2004. – 608 с.
3. Меркулова С. І. Модель управління процесом педагогічної орієнтації старшокласників ЗНЗ із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій / С. І. Меркулова // Освіта та розвиток

обдарованої особистості : щомісяч. наук.-метод. журн. – 2013. – № 19). – С. 38–43.

4. Котлер Ф. Стратегический менеджмент по Котлеру. Деловые приемы и методы / Котлер Филип, Роланд Бергер, Нильс Бинз. – М. : Альпина Паблишер, 2012. – 144 с.

5. Хміль Ф.І. Основи управлінського консультування : навч. посіб. / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2008. – 240 с.

6. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Академія, 2006. – 256 с.

С. И. Меркулова

Вопросы управления процессом педагогической ориентации старшеклассников ОУЗ с использованием ИКТ как открытой социально-педагогической системой

В статье раскрываются разные аспекты управления процессом педагогической ориентации старшеклассников ЗНЗ с использованием ИКТ как открытой социально-педагогической системой и проводится её ситуационный анализ.

S. Merkulova

Problems of managing the process of pedagogical orientation of senior pupils in secondary school schools with the use ICT as open social pedagogical system

The article is devoted to different aspects of managing the process of pedagogical orientation of senior pupils in secondary school schools with the use ICT as open social-pedagogical system and its SWOT analysis.

УДК 001.89:371.134

Н. В. Мірошник

магістрант ННІ педагогічного факультету
(Магістратура 8.18010020 "Управління навчальним закладом" Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир)
e-mail: nata1919@yandex.ua

Науковий підхід до проблеми управління професійним розвитком педагогічних працівників ПНЗ

У статті висвітлено теоретичне обґрунтування професійного розвитку педагогічних працівників та здійснення професійного навчання впродовж їх трудової діяльності в організації. Окреслені форми професійного навчання працівників на робочому місці та поза робочим місцем і проведення спеціальної методичної роботи у навчальних закладах.